

FORORD

De fleste er klar over, hvad psykopati er. Derimod er der nok mange, der ikke ved, hvad borderline er. En psykopat er et menneske, der har en række karaktertræk og holdninger, der afviger fra normen i det pågældende miljø. Psykopaten er således præget af en overfladisk charme med en underliggende følelseskulde. Han (de fleste er mænd) tænker kun på sig selv og udnytter kynisk andre mennesker, inklusive sine nærmeste, for egen vindings skyld. Han mangler følelser for andre og er altid tilbøjelig til at kaste skylden på andre. Han kommer ofte i konflikt med andre og med samfundets love og bliver let aggressiv ('den voldelige ægteemand'). Psykopaten er kort sagt en usympatisk person, og det værste er, at der stort set ikke er noget at gøre ved det. Han ønsker ikke og er stort set ikke tilgængelig for pædagogisk påvirkning eller psykiatrisk behandling. Det siger sig selv, at det må være lidt af en prøvelse at være pårørende til en sådan person.

Borderline er en anden type personlighedsforstyrrelse. Borderlinereren er en person med følelsesmæssigt ustabile træk. Hun (de fleste er kvinder) er impulsiv med voldsomme humørsvingninger. Hun kan ikke lide at være alene og er tilbøjelig til at etablere intense, men kortvarige forhold til andre (inklusive kære-

ste eller ægtefælle). Forholdet holder ikke pga. hendes svingende humør og impulsivitet. Hun er ofte selvdestruktiv, skærer sig og har selvmordstanker. Mennesket med borderline udnytter ikke kynisk andre mennesker som psykopaten, men det siger sig selv, at det alligevel er meget problematisk at leve sammen med hende – det er en prøvelse for de pårørende. Den gode nyhed er, at det i et vist omfang i dag er muligt at hjælpe borderlinepatienten med samtaleterapi og eventuelt medicin.

Dermed er det næsten sagt, hvorfor vi i Psykiatri-Fonden er glade for at kunne udgive denne bog for pårørende til mennesker med psykopati og borderline. Vi vil gerne informere og støtte de pårørende. De har brug for det – mere end nogen. Mange pårørende går med problemet i stilhed. Man skilter jo ikke ligefrem med, at man har valgt en voldelig psykopat-mand eller har en ustabil borderline-datter. Omgivelserne ser kun glimtvis den udnyttende adfærd eller den uforståelige impulsivitet. Vi aner ikke noget om den utryghed og de lidelser, der er forbundet med at leve med et sådant menneske, år ud og år ind. Der er tale om varige sår på sjælen. Tænk også på børnene. Det er på tide, at vi får udbredt viden og åbenhed om disse forhold.

Gennem de personlige fortællinger og interviews, som gives i denne bog, får læseren et ægte indtryk af, hvad det vil sige at være tæt på og at leve sammen med en person med psykopati eller borderline. Og

to psykiatriske overlæger giver systematiske faglige beskrivelser af, hvad det drejer sig om.

Bogen er i første række tiltænkt mennesker, der har de to personlighedsforstyrrelser tæt inde på livet. Familien, venner, arbejdskolleger. Men informationen skal længere ud. Der er her i landet op mod 100.000 mænd og kvinder i hver gruppe, så vi kommer alle i berøring med dem på et eller andet tidspunkt i livet. Og det vil altid være klogt at være forberedt, når og hvis man knytter sig nærmere til en sådan person, det være sig i samlivsmæssig, venskabsmæssig eller i arbejdsmæssig henseende.

Bogen kan også anbefales til mennesker, der på forskellige planer arbejder med psykisk syge og deres pårørende. Psykopati er en relativt velkendt diagnose, men mange står stadig usikre over for borderline-diagnosen og ved ikke, hvordan de skal forholde sig. Det ved man, når man har læst *Livet tæt på – at være pårørende til et menneske med borderline eller psykopati*.

April 2008

Jes Gerlach

PsykiatriFondens formand